

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

ДОКЛАД
НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗВЪРШЕНА
ПРОВЕРКА В ЗАТВОР- ГР. ПЛЕВЕН

В изпълнение на Заповед № 80-150/07.10.2024г. на 09.10.2024г., екип на институцията на омбудсмана в състав от четирима експерти извърши внезапна проверка в Затвор - гр. Плевен.

Внезапната проверка е извършена по повод подадена чрез адвокат жалба от лишен от свобода с твърдения за оказано насилие от страна на служители на надзорно-охранителния състав.

Ръководството и служителите, работещи в горепосочения обект, оказаха пълно съдействие на проверяващия екип на институцията на омбудсмана, чрез осигуряване на достъп до всички помещения, предоставяне на поискани документи и ненамеса в комуникацията с настанените лица.

1. оплаквания в Жалба № 8152/2024 до омбудсмана на Република България

В подадения от адв. М.И. сигнал, институцията на омбудсмана е сезирана с твърдения, че по време на адвокатско свиждане, в Затвор Плевен на 04.10.2024 г., по тялото на лишения от свобода - Д.М.А. имало видими следи от насилие и същият бил в лошо психическо състояние. Според предоставените данни в сигнала, на 03.10.2024г. около 18:00 часа, лишеният от свобода е бил извикан от дежурния главен надзирател и заедно с други надзиратели е бил вързан и бит с кабел по цялото тяло. След този инцидент лишеният от свобода е изолиран и не му се позволявало да посети медицинско лице, за да бъдат обработени раните му и да бъде освидетелстван.

В сигнала се обръща внимание на това, че Д.М.А. е подавал жалби до различни институции за нарушенията, извършени спрямо него в Затвор Плевен, вкл. има образувани административни дела в Административен съд - Плевен за нарушени негов конституционни права. Според адвоката, след побоя са му иззети всички документи (писмени доказателства), които следва да представи по предстоящи заседания с ответник Затвор Плевен.

Поради опасения, че може да се посегне физически на Д.М.А., на 13.09.2024г. е подадено искане до Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) за преместване на лицето в друг затвор.

Въз основа на изнесените обстоятелства, се иска извършване на проверка, поради наличие на тежки престъпления от общ характер, извършени от длъжностни лица. Сочи се, че е налице реална опасност да бъдат укрити или унищожени документи, доказващи неправомерни деяния. Твърди се още, че лишеният от свобода има доказани хронични заболявания и сърдечно съдова недостатъчност, състояние, което в резултат на побоя и изживения стрес, може да доведе до непоправими последици.

Към така подадената жалба няма приложени доказателства, нито пълномощно от адвоката, подал сигнала.

Въз основа на изнесените в сигнала твърдения, екипът на омбудсмана извърши внезапна проверка в Затвор Плевен, като се среща и разговаря лично с лишения от свобода, с ръководството на Затвора Плевен и служители на администрацията, имащи отношение към случая. По искане на проверяващия екип бяха предоставени копия от следните документи:

- Писмо с изх. № 11413/02.10.2024 г. от Министерство на правосъдието, ГДИН до началника на Затвор - гр. Плевен с искане за извършване на проверка по подадена молба за преместване от л.св. Д.М.А.;
- Писмо (Справка) с рег. № 3875/07.10.2024г. от началника на Затвор Плевен до ГДИН по подадената молба за преместване;
- Копие от писмено становище на лишения от свобода с вх. № 7283/03.10.2024г.;
- Докладна записка до началника на Затвор Плевен № 7328/04.10.2024г. относно постъпила молба от л.св.;
- Заповед № Л- 2828/03.10.2024г. за настаняване на л.св. в самостоятелно обособено отделение на основание чл. 60 ЗИНЗС;
- Писмен доклад от инспектор психолог в Затвор Плевен относно прилагане на чл. 60 ЗИНЗС спрямо л.св. Д.М.А.;
- Писмен доклад от ИСДВР на 3-та затворническа група относно настаняването на Д.М.А. в обособено помещение, като уязвимо лице;
- Справка до ГДИН във връзка с Жалба от Д.М.А. с рег. № 94-д-37/09.02.2024г.;
- Сигнал от л.св. до Инспектората при МП от 09.02.2024г.;
- Писмо до началника на Затвор Плевен за извършване на проверка по жалба на Д.М.А. с вх. № Ж-127/ 12.02.2024;
- Писмо до началника на Затвор Плевен за извършена проверка по жалба на Д.М.А. с искане за преместването му;
- Сигнал от л.св. от 24.10.2023г. относно забравени вещи при преместването му;
- Обяснение от л.св. във връзка с подадена жалба от 25.10.2023г.;
- Докладна записка до началника на Затвора София за проведен разговор със задържано лице от 25.10.2023г.;
- Копие от протокол за служебен избор на общопрактикуващ лекар;

- Протокол за служебен избор на ОПЛ и лекар по дентална медицина.

Въз основа на проведените интервюта с администрацията на затвора, с лишения от свобода и изисканите документи, проверяващият екип на институцията на омбудсмана установи следното:

Лишеният от свобода постъпва в Затвора Плевен на 18.01.2024 г. на основание Заповед № Л139/10.01.2024 г. превод от Затвора - гр. София. Разпределен е в трета затворническа група в корпуса на затвора и търпи наказание „лишаване от свобода“ в размер на 1 година и 6 месеца.

На 03.10 между 9:30-10:30 лишеният от свобода бил приет в кабинета на ИСДВР И.К. по повод постъпило писмо от ГДИН до началника на Затвора - гр. Плевен, във връзка с постъпила молба, чрез пълномощника на Д.М.А., **за преместване в друг затвор, поради опасения за здравето и сигурността му.** В молбата за преместване се посочва „опасност да бъде тормозен“ поради образувани съдебни производства и претенции за системно нарушаване на правата на лицето. С оглед на това, от ГДИН изискват писмено становище от началника на Затвора. За тази цел лишеният от свобода е бил изслушан от администрацията на затвора, като при срещата си с ИСДВР Д.М.А. потвърдил желанието си да бъде преместен в друг затвор, поради проблеми с началника на затвора, и написал писмени обяснения във връзка с тормоза, на който е подложен в Плевенския затвор.

В писмените си обяснения, лишеният от свобода споменава, че **други лишени от свобода му подлагали забранени или крадени вещи, с цел да бъде дискредитиран. Посочва, че се страхува да не бъде подложен на физически тормоз.** На база снетите обяснения, проучване на затворническото му досие и писмени становища от ИСДВР и инспектор-психолога на затвора, от затвора Плевен считат, че **не са налице основания за преместване на лицето на основание чл. 62, ал. 1, т. 4 от ЗИНЗС.**

В хода на проведеното интервю лишеният от свобода заяви пред проверяващия екип, че няма проблеми и конфликти с другите лишени от свобода и не се притеснява за живота си, но има опасения, че спрямо него ще се окаже натиск поради заведените дела срещу Затвора - 12 административни дела и две дела пред районен съд. **Тези твърдения на лишения от свобода не кореспондират със собственоръчно написаните му обяснения от 03.10, в които посочва, че има усещането, че във всеки един момент може да бъде „набит или унижен“ от другите лишени от свобода и на това основание желае да бъде преместен.**

Във връзка с оплакванията на лицето, че изпитва страх за живота и сигурността си и, че е подложен на тормоз от другите лишени от свобода, е изготвено предложение за настаняването му в самостоятелно обособено помещение на основание чл. 60 ЗИНЗС като уязвимо лице с оглед неговата безопасност. В

становището на инспектор-психолога се посочва, че Д.М.А. е подозрителен и критичен в междуличностните си отношения, като с цел оневиняване е готов да влиза в роли и да прикрива факти, които биха го zlepоставили.

Въз основа на доклада на ИСДВР, инспектор-психолога и писмените сведения на лишения от свобода, че се чувства застрашен, **със заповед № Л- 2828/03.10.2024 г., на началника на затвора, Д.М.А. е настанен в обособено самостоятелно отделение като уязвимо лице с оглед неговата безопасност. В заповедта е упоменато, че същата подлежи на обжалване в 7-дневен срок от обявяването ѝ.**

Пред проверяващия екип лишеният от свобода заяви, че на 03.10 (денят на настаняването му в самостоятелно помещение) служители на НОС дошли и му казали да си събере багажа и да излезе във фойето. По думите на Д.М.А. същият бил преместен в друго спално помещение, без да е информиран какво налага преместването му. **Тези твърдения на лишения от свобода не кореспондират с представените писмени доказателства от затворническата администрация. Видно от тях копие от заповедта за настаняване е връчено на лишения от свобода, който се е подписал, че е запознат със съдържанието ѝ, както и че е получил копие от нея.**

Според твърденията на лишения от свобода, след извеждането му от неговото спално помещение, бил настанен в помещение **без ток и без течаща вода.** Впоследствие бил преместен в друго спално помещение с течаща вода.

Според сведенията на лишения от свобода след 18 часа, на 03.10, трима-четирима надзиратели влезли в спалното му помещение и поискали да предостави всички документи, които имал в себе си. Жалбоподателят твърди, че му отправяли заплахи и обиди на етническа основа. Посочва, че единият надзирател взел разклонител и го удрял с него. Бил ритан в кръста и в краката.

Твърди, че на другия ден - 04.10, бил посетен от адвокат, пред който се съблякъл гол и показал следите от наранявания. Бил посетен и от психолога на затвора, пред който изказал оплакванията си и поискал да бъде прегледан от лекар.

След преглед на предоставената документация, проверяващият екип установи, че в периода 03.10-06.10 **жалбоподателят - Д.М.А., не е подавал никакви оплаквания до затворническата администрация с твърдения за оказано му физическо насилие от служители на НОС или молби да бъде прегледан от медицинско лице.** В сочения времеви период, лишеният от свобода е изразил единствено претенция да бъде преместен в спално помещение, в което има телевизор и желанието му е било удовлетворено.

Във връзка с твърденията за лоши условия, липса на ток и течаща вода, екипът на НПМ провери както помещението, в което първоначално е настанено лицето, така и помещението, в което е бил преместен впоследствие, след подадената от него молба. **Двете помещения отговарят на международните и европейски стандарти**

относно разполагаемата жилищна площ от 4 кв.м., достъп до естествена дневна светлина, добра вентилация и липса на вредители. Не бяха констатирани неблагоприятни условия на живот, които да са в противоречие със забраната за подлагане на изтезание, жестоко, нечовешко или унижително отнасяне В двете спални помещения, в които е бил настаняван лишеният от свобода, има обособен самостоятелен санитарен възел, ток и течаща вода, шкаф за лични вещи.

Помещението, в което първоначално е настанен

Помещението, в което бил преместен

Санитарен възел и телевизор в обособеното спално помещение

Проверката установи, че към момента на подаване на сигнала до институцията на омбудсмана - 04.10.2024 г., **адвокатът на Д.М.А. все още не е разполагал с валидно пълномощно и не се е срещал с него в периода 03.10-4.10** (когато е настъпил предполагаемият инцидент). Срещата между лишения от свобода и адвоката му се е провела едва на 09.10, когато последният бил упълномощен от лишения от свобода.

В хода на проверката се установи още, че Д.М.А. е подавал множество сигнали за оказван спрямо него тормоз от затворническата администрация, по шест от които е било образувано досъдебно производство от прокуратурата и още четири, по сигнал на негов адвокат.

С постановление на прокуратурата от 08.10.2024 г., постъпило в Затвора Плевен на 14.10.2024г., е постановен отказ да се образува досъдебно производство по постъпилите сигнали. **Прокурорът по преписката е установил, че в сигналите и молбите на лишения от свобода се съдържат общи твърдения и субективни оценки за поведението на затворническата администрация в гр. Плевен, която според осъдения е целенасочена спрямо него, за да си смени показанията. Отбелязва се, че лечението на осъденото лице е съобразено с Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за**

лишаване от свобода. Същият е преглеждан многократно от медицински специалисти при заявяване на съответната нужда. Предписаното му лечение и хранителен режим се спазва. Въз основа на това окръжният прокурор приема, че не се съдържат данни за извършени престъпления от общ характер, поради което прекратява преписката.

Въз основа на предоставените документи, бе установено също така, че срещу лишения от свобода се води наказателно производство, висящо към момента, за набедяване.

Медицински оплаквания на Д.М.А.

В подадения сигнал до омбудсмана на Република България, както и пред проверяващия екип, лицето излага оплаквания за медицинското му обслужване, като посочва, че му се отказва освидетелстване. Твърди също, че не е бил преглеждан от медицинско лице във връзка с твърдения побой и получени наранявания.

Въз основа на извършените проверки на документи и проведени разговори с администрацията на затвора, проверяващият екип установи, **че в здравния картон на лишения от свобода са вписани прегледи на 07.10 и на 09.10.** Тези му посещения в лекарския кабинет са били по други поводи, **като не е вписана информация за съобщени от лицето или констатирани при прегледите наранявания, вследствие на употреба на физическа сила или помощни средства.**

Непосредствено след извършената проверка и по препоръка на проверяващия екип от институцията на омбудсмана, на 09.10., лишеният от свобода е прегледан в затвора от лекар, като едва тогава е съобщил, че на 03.10.24 г. е бил удрян от надзиратели по двете бедра.

Съгласно получената в тази връзка информация и копия на документи, при прегледа на 09.10 случаят е регистриран в Здравния картон на лицето, „Книга за травматични увреждания“, попълнени са „Формуляр за регистриране на травматични увреждания на лишен от свобода/задържан под стража“, както и „Схема на човешкото тяло за маркиране на травматични увреждания“. Лекарят е констатирал и вписал в Книгата за травматични увреждания диагноза: **Състояние след контузия на двете бедра, за което е посочил, че лечение не се налага.** Констатираното обективно състояние на лицето, обсервираната диагноза с уточнение на локализацията на контузията и че не се налага лечение, са вписани от лекаря и във формуляра. Лишеният от свобода, от своя страна е заявил във формуляра, че **желае допълнително освидетелстване.** В тази връзка администрацията на затвора уговаря преглед и организира конвоиране на лицето, но същият с декларация **отказва да бъде изведен.**

Във връзка с твърденията за употреба на физическа сила, изземване на лични вещи от НОС, по разпореждане на началника на затвора, е извършена вътрешна

проверка и са взети обяснения от всички служители на НОС, които са били ангажирани с преместването на лишения от свобода в друго помещение с оглед неговата безопасност.

След като се запозна с предоставените писмени доказателства, проверяващият екип установи, че няма разминаване от фактическа страна в обясненията на служителите. Отражено е, че лишеният от свобода е имал претенции единствено към битовите условия в помещението, което е докладвано до началника и още на другия ден е организирано преместването му в друго спално помещение.

Видно от дадените обяснения на главния надзирател **не е било разпореждано използване на физическа сила и помощни средства спрямо лицето** за внезапно възникнали обстоятелства, нито лишеният от свобода по време на дежурството на главния надзирател е заявявал желание да посещава лекар поради здравословни причини.

В РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ПРОВЕРКА, ИНСТИТУЦИЯТА НА ОМБУДСМАНА ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ ПРЕПОРЪКИ:

ДО НАЧАЛНИКА НА ЗАТВОРА ПЛЕВЕН

1. Да бъдат предприети мерки за подобряване на реда за достъп на лишените от свобода до медицинско обслужване;
2. Да бъде осъществен засилен контрол за стриктно водене на медицинската документация в МЦ, като всички извършени прегледи и манипулации се вписват в амбулаторната книга, в съответствие с изискванията на Наредба № 2 от 22 март 2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода.